Zawody pielęgniarki i położnej

zawodami zaufania publicznego

Samorząd zawodowy i jego znaczenie

dla rozwoju zawodu

Prawa Pacjenta

Elżbieta Buczkowska

Samorząd zawodowy

- Konstytucyjną podstawą do tworzenia samorządów zawodowych dla zawodów określonych jako zawody zaufania publicznego jest art.17.ust.1. Konstytucji RP

  - „ W drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów w granicach

Funkcje samorządu zawodowego

- - reprezentowanie osób wykonujących zawód zaufania publicznego
- - sprawowanie pieczy nad należytym wykonywaniem zawodu w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony (decydowanie o dopuszczeniu do zawodu, reglamentacja jako rodzaj samodzielnej i niezależnej służby publicznej; ustalanie zasad etyki zawodowej; prowadzenie rejestru aktualnie wykonujących dany zawód)
- - normatywną wartością jest urzeczywistnienie zasady pomocniczości , która została sformułowana w Konstytucji RP, zasady , która zakłada umacnianie obywateli i ich wspólnot

Samorząd zawodowy, reglamentacja zawodu, wolność wykonywania zawodu, autoregulacja

- Samorząd zawodowy jako forma decentralizacji administracji publicznej - przekazanie kompetencji, prawne ustanowienie stopnia samodzielności i niezależności na rzecz jednostki wykonującej określony rodzaj zadań w stosunku do organów administracji publicznej

- Samodzielność jest ograniczona, jej granice wyznaczają środki nadzoru przewidziane w ustawach

- Samorząd zawodowy to forma decentralizacji władzy (rzeczowa)

- Przynależność do samorządu zawodowego obligatoryjna

- Stanowi element społeczeństwa obywatelskiego w demokratycznym państwie prawa

Atrybuty zawodu zaufania publicznego

- **W literaturze kryterium zawodu zaufania publicznego uznaje się posiadanie szczególnych cech moralnych i deontologicznych, konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, wysokich kwalifikacji zawodowych, doświadczenia, niekierowanie się w wykonywaniu zawodu kryterium zysku, wykonywanie go osobiście, związanie z tajemnicą zawodową, swoista misyjność zawodu,**

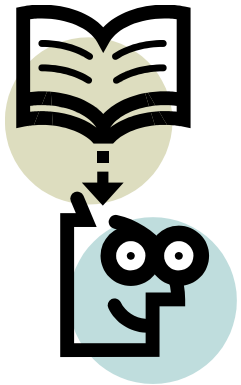

Istnienie samorządu zawodowego ma ścisły związek ze sprawowaniem pieczy i nadzoru nad należytym wykonywaniem zawodu.

Niekwestionowanym zobowiązaniem samorządu zawodowego jest ochrona życia i zdrowia jednostki ludzkiej oraz bezpieczeństwa osobistego i prawnego obywateli.

Uznanie potrzeby istnienia samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych według ustawodawcy stał się fakt, że zawody nasze mają cechy świadczące o szczególnej doniosłości społecznej, a niewłaściwe stosowanie regulacji konstytucyjnej może naruszać równowagę między interesem partykularnym a interesem publicznym.

Samorząd polegający wyłącznie na tym, że grupa zawodowa może wyrażać własne interesy i roszczenia wobec władzy państwowej albo wobec pracodawców jest po prostu związkiem zawodowym

- Kategoria zaufania społecznego odnosi się do stanu oraz stopnia jego zorganizowania, a nie tylko do jego cech, czy samego zawodu. Odnosi się do prezentowanego przez dane środowisko poziomu deontologicznego, do tego czy grupa jest spójna, zorganizowana w sposób trwały, czy grupie wykonującej dany zawód można powierzyć wykonywanie w imieniu własnym funkcji władztwa publicznego w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.

Zadania samorządu zawodowego

- **1.**Sprawowanie pieczy nad należytym wykonywaniem zawodów
- **2**.ustalanie i upowszechnianie zasad etyki zawodowej oraz sprawowanie nadzoru nad ich przestrzeganiem
- **3**.Ustalanie standardów zawodowych i standardów kwalifikacji zawodowych obowiązujących na poszczególnych stanowiskach pracy
- **4**.Współdziałanie w ustalaniu kierunków rozwoju pielęgniarstwa i położnictwa
- **5**.Integrowanie środowiska pielęgniarek i położnych
- **6**.Obrona godności zawodowej
- **7**.Reprezentowanie i ochrona zawodów
- **8**. Zajmowanie stanowiska w sprawach stanu zdrowia społeczeństwa, polityki zdrowotnej państwa oraz organizacji ochrony zdrowia
- **9**.Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia

Samorząd wykonuje swoje zadania w szczególności przez

- 1.Stwierdzanie i przyznawanie prawa wykonywania zawodu
- 2.Prowadzenie rejestrów
- 3.Opiniowanie i przedstawianie wniosków w sprawie warunków wykonywania zawodów
- 4.Opiniowanie warunków pracy i płacy pielęgniarek i położnych
- 5.Opiniowanie i wnioskowanie w sprawach kształcenia zawodowego
- 6.Prowadzenie kształcenia podyplomowego
- 7.Przewodniczenie i uczestnictwo jego przedstawicieli w komisjach konkursowych na kierownicze stanowiska pielęgniarek lub położnych oraz inne stanowiska w podmiotach leczniczych
- 8.Opiniowanie projektów aktów normatywnych w zakresie dotyczącym ochrony zdrowia i zasad organizacji opieki zdrowotnej
- 9.Opiniowanie programów kształcenia zawodowego
- 10.Orzekanie w zakresie odpowiedzialności zawodowej
- 11.Prowadzenie działalności edukacyjnej , naukowej lub badawczej

- 12.Udzielanie informacji na temat uznawania kwalifikacji zawodowych, uregulowań prawnych dotyczących ochrony zdrowia, ubezpieczeń społecznych oraz zasad etyki zawodowej w zakresie niezbędnym do wykonywania zawodu
- 13.Współpracę z towarzystwami naukowymi, szkołami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi w kraju i za granicą
- 14.Współpracę z organami administracji publicznej, samorządami i organizacjami pielęgniarek i położnych za granicą oraz samorządem innych zawodów medycznych w kraju
- 15.Organizowanie i prowadzenie instytucji samopomocowych i innych form pomocy materialnej dla pielęgniarek i położnych
- 16.Zarządzanie majątkiem własnym
- 17.Prowadzenie działalności wydawniczej
- 18.Uznawanie kwalifikacji pielęgniarek i położnych będących obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, zamierzających wykonywać zawód p/p na terytorium RP
- 19.Wykonywanie innych zadań określonych w odrębnych przepisach

- Zawód pielęgniarki, zawód położnej są zawodami regulowanymi, mogą być wykonywane na podstawie umowy o pracę, na własny rachunek lub w innej formie dozwolonej przez obowiązujące przepisy
- Jesteśmy uczestnikami transformacji w całym systemie ochrony zdrowia co wpływa na sposób i zasady wykonywania zawodu
- Ponosimy osobistą odpowiedzialność za realizację świadczonych usług zdrowotnych, zmienia się postrzeganie zawodu przez pryzmat samodzielności, autonomii, zawodu wolnego
- Do medycyny wkraczają nowe technologie, pielęgniarstwo nie jest wolne od tych zmian. Wyłaniają się nowe potrzeby zdrowotne oraz możliwości ich zaspakajania. Zmienia się relacja profesjonalisty medycznego wobec pacjenta. Prawa pacjenta stanowią istotny czynnik w podejmowanych decyzjach i działalności zawodowej w opiece nad społeczeństwem
- **Wizja nowoczesnej pielęgniarki i położnej mieści się w nurcie współczesnej refleksji profesji. Przebudowa tradycyjnej roli , zgodnie z którą służyła lekarzowi minęła bezpowrotnie. Dziś musi być dobrze wykształconym profesjonalistą, którego unikalny i wyróżniający się wkład w opiekę zdrowotną jest respektowany przez wszystkich współpracowników , społeczeństwo a także samą grupę zawodową**

Zaufanie społeczne – wiarygodność- rzetelność - odpowiedzialność

- Samorząd zawodowy nie jest wolny od żadnej transformacji i tendencji do rozwijania kompetencji zawodowych oraz poszukiwania rozwiązań dotyczących
- - poprawy jakości procesu legislacyjnego naszych zawodów
- - usprawniania procedur administracyjnych w samym samorządzie
- - obiektywizmu i sprawiedliwego osądu - postaw i zachowań nieetycznych
- - działań integrujących środowisko zawodowe i przeciwdziałanie manipulacji , populizmowi
- - organizacji zdolnej do samostanowienia i doskonalenia form zapewniania wartości w których obronie występujemy – ochrony życia, zdrowia, tożsamości zawodu, godności, kompetencji zawodowej, poszanowania prawa.

Korporacje zawodowe a interes publiczny

- 1.uchwalanie kodeksów etycznych wiążących członków samorządu
- 2.kontrola i nadzór nad wykonywaniem zawodu
- 3.prowadzenie postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej
- 4.prowadzenie postępowania w sprawie zdolności do wykonywania zawodu
- 5.prowadzenie rejestrów osób uprawnionych do wykonywania zawodu i rejestru praktyk
- 6.nadzór nad spełnianiem obowiązku doskonalenia zawodowego (akredytacja kształcenia)

Prawa Pacjenta

- Art.2. Przestrzeganie praw pacjenta określonych w ustawie jest obowiązkiem organów władzy publicznej właściwych w zakresie ochrony zdrowia, Narodowego Funduszu Zdrowia, podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych, osób wykonujących zawód medyczny oraz innych osób uczestniczących w udzielaniu świadczeń zdrowotnych.
- Pielęgniarka / Położna jest zobowiązana informować pacjenta (jego przedstawicielowi ustawowemu lub osobie wskazanej przez pacjenta) o jego prawach. Zakres informacji określa przepis art.9 ust.8 u.p.p. i art.16 u.z.p.p.

Katalog praw

- **Prawo do świadczeń zdrowotnych** odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej, do przejrzystej, obiektywnej , opartej na kryteriach medycznych procedury ustalającej kolejność dostępu do tych świadczeń; do zasięgania opinii innego lekarza, pielęgniarki, położnej lub zwołania konsylium lekarskiego; do natychmiastowego udzielenia świadczeń zdrowotnych ze względu na zagrożenie zdrowia lub życia.
- **Prawo do informacji o stanie zdrowia**, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych i leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia oraz rokowaniu, w tym żądania pełnej informacji o stanie zdrowia w zakresie koniecznym do sprawowania opieki pielęgnacyjnej, o wyrażeniu na nie zgody
- Prawo pacjenta do tajemnicy informacji
- Prawo do poszanowania intymności i godności
- Prawo do umierania w spokoju i godności
- Prawo do świadczeń zdrowotnych zapewniających łagodzenie bólu i cierpień w stanie terminalnym

- Prawo do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami; do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej; do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej sprawowanej nad pacjentką w warunkach ciąży, porodu i połogu
- Prawo do opieki duszpasterskiej
- Prawo do przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie
- Prawo wystąpienia do Rzecznika Praw Pacjenta
- Prawo do wystąpienia z wnioskiem do wojewódzkiej komisji orzekającej do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych
- Prawo wglądu do dokumentacji medycznej pacjenta

- **Świadoma zgoda pacjenta w ramach całego procesu świadczeń zdrowotnych nie wyklucza aktywnego udziału pielęgniarki i położnej w przekazywaniu informacji w zakresie koniecznym do sprawowania opieki i zabiegach pielęgniarskich**

Zakres podmiotowy osób upoważnionych do wyrażenia zgody

- Pacjent małoletni, całkowicie lub częściowo ubezwłasnowolniony albo niezdolny do świadomego wyrażenia zgody, wówczas wymagana jest zgoda zastępcza, tzn. substytucyjna, przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego, a czasami sądu opiekuńczego

Dokumentacja medyczna

- Obowiązek prowadzenia , przechowywania i udostępniania dokumentacji medycznej ma każda pielęgniarka i położna wykonująca zawód medyczny w podmiocie leczniczym, jak i w ramach praktyki zawodowej w sposób określony w przepisach prawa.
- Wpisu do dokumentacji dokonuje się niezwłocznie po udzieleniu świadczenia zdrowotnego, w sposób czytelny i w porządku chronologicznym, a każdy wpis opatruje się oznaczeniem osoby dokonującej wpisu.
- Wpis dokonany w dokumentacji medycznej nie może być z niej usunięty, a jeżeli został dokonany błędnie, zamieszcza się przy nim adnotację o przyczynie błędu oraz datę i oznaczenie osoby dokonującej adnotacji

Znaczenie dowodowe dokumentacji medycznej

- Znaczenie dowodowe w postępowaniu przed komisją wojewódzką orzekającą o zdarzeniach medycznych, w postępowaniu cywilnym przed sądem powszechnym, w postępowaniu karnym i zawodowym
- Jest żródłem wiedzy przydatnym dla oceny stanu zdrowia pacjenta, oceny postępowania osoby wykonującej zawód medyczny w związku z procesem świadczenia zdrowotnego, w tym postępowania pielęgniarskiego, oraz oceny organizacji udzielania świadczenia zdrowotnego przez dany podmiot leczniczy
- Uchybienia w prowadzeniu dokumentacji medycznej mogą skutkować odpowiedzialnością z tytułu „narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężki uszczerbek na zdrowiu.” (art.160 k.k.)

Dodatkowa opieka pielęgnacyjna

- **1**.Opieka dodatkowa nie zastępuje tej do której jest zobowiązany szpital czy inny stacjonarny podmiot leczniczy
- **2**.Ustawa o p.p. definiuje dodatkową opiekę pielęgnacyjną jako opiekę, która nie polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych (art.34 ust 1 u.p.p.)czyli nie obejmuje działań medycznych (art.2ust.1 pkt.10 u.dz.l.)
- **3**.Opiekę taką mogą realizować osoby bliskie pacjentowi, wskazane przez pacjenta , a także pielęgniarki , położne (art23ust.1 u.z.p.p.)

dziękuję